

Principalele modificări introduse de noua metodologie BPM6

Trecerea la noile standarde metodologice în domeniul statisticilor privind balanța de plăți și poziția investițională internațională presupune modificări importante ce pot avea un impact semnificativ în ceea ce privește interpretarea datelor de către utilizatori. Aceste modificări pot fi grupate în trei categorii: modificări asupra formei de prezentare, modificări conceptuale și modificări care presupun reclasificarea unor componente ale balanței de plăți, descrise în continuare pe principalele componente ale balanței de plăți.

1.1 Contul curent

Unele dintre cele mai importante modificări aduse de noua metodologie BPM6, cu impact asupra balanței de plăți, se referă la anumite reclasificări în cadrul componentelor contului curent.

Pentru definirea și înregistrarea tranzacțiilor de natura balanței de plăți derulate între rezidenți și nerezidenți, Manualul BPM6 utilizează principiul schimbului de proprietate, renunțându-se la unele excepții în privința tratamentului bunurilor pentru prelucrare și a merchantingului, excepții care erau acceptate de BPM5.

Prin urmare, conform metodologiei BPM6, în cazul *tranzacțiilor cu bunuri pentru prelucrare*, respectiv bunuri transferate între rezidenți din economii diferite pentru a fi prelucrate, fără schimbarea proprietarului (înregistrate în balanța de plăți, conform BPM5, ca export/import de bunuri similar cu statistica comerțului internațional), se va înregistra numai valoarea serviciilor de prelucrare în *Balanța serviciilor*.

Merchantingul cu bunuri, respectiv cumpărarea de bunuri de către rezidenți și vânzarea acestora, fără ca bunurile să treacă frontiera (și să fie incluse în statistica comerțului internațional) se va înregistra, conform noii metodologii, în valoare brută ca export și import de bunuri (aferele merchantingului) la componenta *Bunuri*. Metodologia BPM5 recomandă în privința merchantingului numai înregistrarea diferenței între vânzarea și cumpărarea bunurilor în *Balanța serviciilor*, la poziția *Merchanting și alte servicii înrudite*.

Ca urmare a modificării structurii balanței comerciale în conformitate cu actualizările metodologice impuse de BPM6, vor exista diferențe valorice între

componenta Bunuri a balanței de plăți și datele de export/import din statistica comerțului internațional, produsă și diseminată de Institutul Național de Statistică. Practic, din datele statistice de comerț exterior furnizate de către INS se va deduce valoarea tranzacțiilor cu bunuri pentru prelucrare și se va adăuga valoarea merchantingului - calculată pe baza datelor colectate prin Cercetarea statistică trimestrială privind comerțul internațional cu servicii (CIS), cercetare derulată de BNR în cooperare cu INS.

Noile standarde BPM6 presupun calcularea și includerea distinctă a *Serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect (FISIM)* la componenta *Servicii*. Acestea exprimă valoarea estimată a serviciilor furnizate de intermediarii financiari, pentru care nu se încasează taxe sau comisioane explicite, dar care sunt cuprinse în diferența dintre rata efectivă a dobânzii și rata dobânzii pe piața interbancară. Conform BPM5, valoarea FISIM nu era estimată distinct, dar se regăsea în totalul veniturilor din dobânzi.

O altă schimbare importantă adusă de noile standarde BPM6 se referă la modificarea terminologiei și structurii componentelor denumite conform BPM5 *Venituri* și *Transferuri curente*. În vederea armonizării cu SCN 2008 și Manualul de Statistică Monetară și Financiară (MSMF), acestea au fost redenumite *Venituri primare*, respectiv *Venituri secundare*. *Veniturile primare* includ veniturile din muncă, din investiții în active financiare (investiții directe, de portofoliu și/sau alte investiții) și din concesionarea resurselor naturale, iar *veniturile secundare* cuprind în principal transferurile curente.

1.2 Contul de capital

La contul de capital Manualul BPM6 introduce doar unele modificări cu impact minor asupra balanței de plăți. Dintre acestea, cele mai importante sunt următoarele:

- Transferurile migranților, constând în deținerile de active economice și financiare ale persoanelor care își schimbă rezidența, nu mai sunt considerate tranzacții de natura balanței de plăți, pentru că nu există un schimb de proprietate între 2 entități economice diferite.
- Moștenirile se reclassifică de la *transferuri curente* (conform BPM5) la *transferuri de capital*.
- Vânzarea drepturilor de proprietate intelectuală nu se mai înregistrează în *contul de capital*, ci în *contul curent la Servicii de cercetare-dezvoltare*.

1.3 Contul financiar

Una dintre principale modificări aduse de Manualul BPM6 este modificarea formei standard de prezentare a componentelor contului financiar, pentru a reflecta mai bine legătura cu poziția investițională internațională. Contul financiar conține, conform BPM6, rubricile *achiziții nete de active financiare* și *acumularea netă de pasive* (*Net acquisition of financial assets* și *Net incurrence of liabilities*), reflectând astfel numai tranzacțiile nete cu active și pasive financiare externe. Pentru fiecare componentă din contul financiar, *Netul* rezultă din diferența între activele nete și pasivele nete aferente componentei respective.

Componenta Investiții directe

În privința *investițiilor directe*, BPM6 introduce 3 modificări importante:

- Creditele subordonate între principalele categorii de intermediari financiari afiliați (bănci, IFN-uri) nu mai sunt considerate de natura investițiilor directe, ca în BPM5, ci se înregistrează în *contul financiar/alte investiții*.
- Conform noilor standarde BPM6, balanța de plăți trebuie să permită identificarea separată a tranzacțiilor efectuate între *companii surori*, în cadrul componentelor standard ale investițiilor directe (companii din cadrul aceluiași grup între care nu există o relație directă de influență sau control, respectiv niciuna dintre companii nu are o participație de 10% sau mai mult la capitalul celeilalte companii). Cazul cel mai des întâlnit este cel în care un investitor direct își finanțează companiile afiliate, indirect, prin intermediul unui vehicul financiar, membru al grupului.
- În forma standard a balanței de plăți *investițiile directe* sunt prezentate conform principiului active-pasive. Odată cu adoptarea standardelor BPM6, creditele de natura investițiilor directe acordate de întreprinderile investiție străină directă (ISD) din România firmelor mamă nerezidente vor fi înregistrate la *active – investiții directe*, iar creditele de natura investițiilor directe primite de investitorii rezidenți de la întreprinderile investiție directă nerezidente în care au investit se vor înregistra ca *pasive – investiții directe*. Noul principiu de compilare nu mai utilizează conceptele de „investiții directe ale nerezidenților în România” și „investiții directe ale rezidenților în străinătate”. Investițiile străine directe vor fi prezentate în baza principiului direcțional în raportul statistic separat dedicat exclusiv acestora.

Componenta *Investiții de portofoliu*

Asupra *investițiilor de portofoliu*, principala modificare adusă de noua metodologie BPM6 este înregistrarea profiturilor reinvestite ale fondurilor de investiții ca tranzacții de natura balanței de plăți. Metodologia BPM5 presupunea includerea acestor profituri reinvestite numai în poziția investițională internațională, ca modificări din reevaluare.

Componenta *Alte investiții*

Principalele modificări în ceea ce privește componenta *Alte investiții* se referă la:

- Includerea creditelor mamă-fiică subordonate în *Alte investiții* (conform BPM5 acestea erau incluse la *Investiții directe*).
- Introducerea unei subcomponente suplimentare: *Asigurări, scheme de pensii și de asigurare standard*, în care sunt înregistrate creanțele și datoriile financiare rezultate din tranzacții cu servicii de asigurare (conform BPM5 acestea erau incluse la *Alte active/Alte pasive*).
- Includerea alocărilor de Drepturi Speciale de Tragere (DST) la *Alte investiții* în cadrul pasivelor nete ale autorității monetare.

Asupra celorlalte componente ale contului financiar (*Derivate financiare și Active de rezervă*), modificările aduse de noua metodologie sunt minore, neinfluențând interpretarea datelor.

2. Termene de diseminare conform noilor standarde. Serii de date istorice

Ulterior lunii septembrie 2014, datele statistice privind balanța de plăți și poziția investițională internațională vor fi prezentate în conformitate cu noua metodologie BPM6 de elaborare a balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale. În baza de date interactivă de pe site-ul www.bnr.ro, vor fi disponibile în noul format seriile de date aferente balanței de plăți începând cu luna de referință ianuarie 2013. Pentru comparabilitate și analiză, vor fi puse la dispoziția utilizatorilor seriile de date istorice pentru perioada de referință 2008-2012, convertite în noul format BPM6.

3. Surse externe de informare

Pe plan european, Banca Centrală Europeană a postat o pagina de internet legată de adoptarea noilor standarde internaționale referitoare la compilarea statisticilor privind balanța de plăți și poziția investițională internațională BPM6 ce poate fi accesată la [această adresă \(link\)](#).

Alte link-uri utile

- FMI – Manualul balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale BPM6 ([link](#))
- Regulamentul (UE) nr. 555/2012 al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date ([link](#))
- Buletinul lunar al BCE, august 2014 (pag. 83-97) ([link](#))
- FMI – Manualul balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale BPM5 ([link](#))
- FMI – Manualul de statistică monetară și financiară ([link](#))
- FMI – întrebări frecvente legate de trecerea de la standardele BPM5 la cele BPM6 ([link](#))
- OECD – metodologie privind investiția străină directă BD4 ([link](#))
- ONU – Sistemul conturilor naționale SCN 2008 ([link](#))
- BNR - Caiet de studii nr.30/2012 - Provocări metodologice în compilarea Balanței de plăți și a Poziției investiționale internaționale a României ([link](#))

Pentru mai multe informații privind trecerea la noua metodologie de elaborare a balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale, puteți utiliza adresa de e-mail BPM6@bnro.ro.